

باسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

اداره کل آموزش و پرورش استان البرز ناحیه 1 کرج

امتحانات پایانی نوبت اول مجتمع آموزشی سلاله سال تحصیلی 1403-1404

نام و نام خانوادگی:	آزمون درس : ادبیات فارسی	نمره به عدد:
نام دبیر: محمودی	تاریخ آزمون : 1403/10/	نمره به حروف:
کلاس: دهم ریاضی	مدت آزمون: 75 دقیقه	تعداد صفحات: 4 صفحه
ردیف	به سوالات با خودکار آبی یا مشکی پاسخ دهید.	
	بارم	

1	قلمرو زبانی (7) معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف: اندر همه کاری <u>داد</u> از خویشان بده! ب: <u>در حال</u> سی دینار فرستاد.	0/5
2	با توجه به معنی داده شده، زیر واژه مناسب با معنی خط بکشید. الف: فرو رفتگی اندام چون گودی چشم (وَقَب / وَغَب) ب: نوعی گلیم کم‌بها (پلاس / پلاس)	0/5
3	در عبارات داده شده، غلط‌های املائی را مشخص کرده و شکل صحیح آن را بنویسید. الف: سبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی (-----) ب: هر آن وسفی که گویم بیش از آنی (-----) ج: پیرمرد شندر قازی از وزارت فرهنگ می‌گرفت. (-----)	0/75
4	با توجه به معنی املائی چند واژه <u>نادرست</u> است؟ بحایم: چارپایان / لعیمی: پستی / مُخلص: بی‌ریا/ شوخ: آلودگی / قارب: میان دو کتف	0/75
5	غلط‌های املائی را در گزینه‌های زیر مشخص کرده و شکل صحیح آن را بنویسید. الف: ای مفتخر به تالِع مسعود خویشان! ب: در دفع مکاید دشمن تاخیر ثواب نبیند.	0/5
6	<u>واو عطف و ربط یا پیوندی</u> را در گزینه‌های زیر بیابید. غفلت کردم و فرجام کار غافلان چنین باشد...دیگری در فراز و نشیب می‌دوید تا گرفتار شد.	0/5
7	نوع «را» را در این گزینه‌ها مشخص کنید. الف: قیاس کند که مرا اهلیت چیست. ب: دیوار شهر خراب شده، آن را عمارت باید کردن.	0/5
8	نوع حذف فعل را در عبارات زیر مشخص کنید. الف: هم محنت بود هم شادی. ب: آه، ای مرگ تو معیار!	0/5

1	9	«تو تنها تر از شجاعت در گوشه‌ی روشن وجدان تاریخ ایستاده‌ای.» الف: یک گروه اسمی مطابق با الگوی «اسم + صفت + مضاف‌الیه» بیابید. ب: فعل امر و مضارع اخباری «ایستاده‌ای» را با حفظ شخص بنویسید.
0/75	10	با توجه به بیت به سوالات پاسخ دهید. «ای صبحدم، بین که کجا می‌فرستمت الف: نوع ضمیر متصل را در مصراع دوم بنویسید. ب: منادا را در این بیت مشخص کنید. ج: نهاد را در مصراع دوم مشخص کنید.
0/5	11	تفاوت فعل معنایی «شد» را در گزینه‌های زیر بنویسید. الف: روز سوم به مجلس وزیر شدیم. ب: آن مرد خجل شد و عذرهای خواست.
0/25	12	پادشاه عالم خبر که داد در این قصه، از حُسن سیرت او داد. الف: یک واژه‌ی دو تلفظی در عبارت بالا بیابید.
0/5	13	قلمرو ادبی (5) الف: ابیات زیر را کامل کنید. می‌گویم و بعد از من گویند به دوران‌ها ب: کلمات به هم ریخته را مرتب کنید. شهریار/ دوست/ چه خوش/ غم دل/ به/ است/ گفتن
0/75	14	ارکان تشبیه را در عبارت زیر مشخص کنید. «گاه چو تیری که رود بر هدف»
0/75	15	آرایه‌ی مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف: آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام (مجاز/ شبکه معنایی) ب: نعره برآورده فلک کرده کر (استعاره/ کنایه) ج: بی‌مهر رُخت روز مرا نور نمانده‌ست. (تشخیص/ ایهام)
0/5	16	مفهوم کنائی عبارت‌های زیر را بنویسید. الف: معلم حرفی به کارش بود: ب: بزرگان به هر حق و باطلی از جای نشوند:
0/25	17	در کدام گزینه آرایه‌ی حُسن تعلیل وجود دارد؟ الف: زو بدمد بس گوهر تابناک ج: گل از شوق تو خندان در بهار است ب: یقین دانم که بی‌شک جانِ جانی د: تا گندم‌نمای جو فروش نباشی

18	الف: در تعریف ادبیات.....آمده؛ بیان احساسات، امید و آرزوها با زبانی نرم و لطیف. ب: به آثاری که اشخاص با ثبت خاطرات و گزارش احوال خود نوشته‌ای بر جای می‌گذارند.....می‌گویند.	0/5						
19	جناس و سجع را در این عبارت مشخص کنید. « از بهر آن‌که در مقابله‌ی جفا، وفا کرد و در مقابله‌ی زشتی، آشتی کرد.»	0/5						
20	گزینه‌های مربوط به هم را در این سطرها بنویسید. (یک مورد اضافی است). <table><tr><td>زید طوسی</td><td>اتاق آبی</td></tr><tr><td>جلال آل احمد</td><td>تفسیر سوره یوسف</td></tr><tr><td>سهراب سپهری</td><td></td></tr></table>	زید طوسی	اتاق آبی	جلال آل احمد	تفسیر سوره یوسف	سهراب سپهری		0/5
زید طوسی	اتاق آبی							
جلال آل احمد	تفسیر سوره یوسف							
سهراب سپهری								
21	در این قالب شعری مصراع اول با مصراع‌های زوج هم‌قافیه است، تعداد ابیات آن کم‌تر از قصیده است.....	0/25						
22	عبارت «شاد و بی‌غم بزی که شادی و غم / زود آیند و زود می‌گذرند» با کدام گزینه ارتباط معنایی دارد؟ الف: زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت. ب: که آشنا سخن آشنا نگه دارد. ج: به هر نیک و بد زود شادان و زود اندوهگین مشو! د: صداقت شیرین‌ترین لبخند بر لبان اراده‌ی توست.	0/5						
23	در درس روان‌خوانی «دیوار» دیوار نماد چه چیزی است؟	0/25						
24	گزینه‌های مربوط به یکدیگر کدامند؟ الف: کلاه از سر کودک عقل می‌افتد. ج: دائما یکسان نباشد حال دوران غم مخور! ب: روزگار دو روز است. روزی با تو، روزی بر تو. د: عقل توان درک عظمت تو را ندارد.	0/5						
25	مفهوم این عبارات را بنویسید. «اسب از پهلوی، اسبی خود را به کمال نشان می‌داد.» «شهر را از عدل دیوار کن و راه‌ها از ظلم و خوف پاک کن!»	1						
26	این عبارات به کدام مفهوم مشترک اشاره می‌کنند؟ الف: ز دست بنده چه خیزد، خدا نگه‌دارد ب: هرآن‌که جانب اهل وفا نگه دارد/ خدایش در همه حال از بلا نگه دارد.	0/25						
27	با توجه به شعر پاسداری از حقیقت مفهوم «خونت با خون بهایت حقیقت در یک تراز ایستاد» چیست؟	0/5						

4	ابیات و عبارات زیر را به نثر روان برگردانید. (هر مورد 0/5 نمره دارد). الف: حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست که آشنا سخن آشنا نگه دارد ب: خَلَفَ صِدْقَ نِیَاکَانَ هِنُرُورِ خُود بُود. پ: پی بردیم راه دست خودش هم نیست. ج: یاد دارم که شبی در کاروانی همه شب رفته بودم و سحر در کنار بیشه‌ای خفته. د: قطره‌ی کوچک چو بدانجا رسید و آن همه هنگامه‌ی دریا بدید... ذ: در حال سی‌دینار فرستاد که این را به بهای تن جامه بدهید. ر: همه‌کس را به سزا حق‌شناس باش؛ خاصه قرابت خویش را. ز: هرچه بر او تنگ گرفتند، کمربند خود را تنگ‌تر بست.	28
0/5	این عبارت به چه موضوعی اشاره می‌کند؟ «نمی‌دانم خودش می‌دانست یا نه که اگر به شهر نیامده بود، نیما نشده بود.»	29
0/5	در ماجرای «سفر به بصره» چرا ناصر خسرو دعوت وزیر را نپذیرفت؟	30
20	 با آرزوی سلامتی و شادکامی	

باسمه تعالی
جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش

اداره کل آموزش و پرورش استان البرز ناحیه 1 کرج

امتحانات پایانی نوبت اول مجتمع آموزشی سلاله سال تحصیلی 1403-1404

نام و نام خانوادگی:	آزمون درس : ادبیات فارسی	نمره به عدد:
نام دبیر: محمودی	تاریخ آزمون : 1403/10/	نمره به حروف:
کلاس: دهم ریاضی	مدت آزمون: 75 دقیقه	تعداد صفحات: 4 صفحه

ردیف	به سوالات با خودکار آبی یا مشکی پاسخ دهید.	بارم
------	--	------

1	معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف: اندر همه کاری <u>داد</u> از خویشان بده! عدل / انصاف ب: در <u>حال</u> سی دینار فرستاد. فوراً / بی‌درنگ	0/5
2	با توجه به معنی داده شده، زیر واژه مناسب با معنی خط بکشید. الف: فرو رفتگی اندام چون گودی چشم (وَقَب / وَغَب) ب: نوعی گلیم کم‌بها (پلاص / پلاس)	0/5
3	در عبارات داده شده، غلط‌های املائی را مشخص کرده و شکل صحیح آن‌را بنویسید. الف: سبا بر آن سر زلف از دل مرا بینی (---- صبا --) ب: هر آن وسفی که گویم بیش از آنی (--- وصفی --) ج: پیرمرد شندر قازی از وزارت فرهنگ می‌گرفت. (--- شندر قازی ---)	0/75
4	با توجه به معنی املائی چند واژه نادرست است؟ بهایم / لثیمی / غارب بهایم: چارپایان / لثیمی: پستی / مُخلص: بی‌ریا/ شوخ: آلودگی / قارب: میان دو کتف	0/75
5	غلط‌های املائی را در گزینه‌های زیر مشخص کرده و شکل صحیح آن را بنویسید. الف: ای مفتخر به تالِع مسعود خویشان! طالع ب: در دفع مکاید دشمن تاخیر ثواب نبیند. صواب	0/5
6	واو عطف و ربط یا پیوندی را در گزینه‌های زیر بیابید. ربطی یا پیوندی / عطف غفلت کردم و فرجام کار غافلان چنین باشد...دیگری در فراز و نشیب می‌دوید تا گرفتار شد.	0/5
7	نوع «را» را در این گزینه‌ها مشخص کنید. الف: قیاس کند که <u>مرا</u> اهلیت چیست. فک اضافه ب: دیوار شهر خراب شده، آن <u>را</u> عمارت باید کردن. مفعولی	0/5
8	نوع حذف فعل را در عبارات زیر مشخص کنید. الف: هم محنت بود هم شادی. بود / لفظی ب: آه، ای مرگ تو معیار! است / معنایی	0/5

1	9	(تو تنها تر از شجاعت در گوشه‌ی روشن وجدان تاریخ ایستاده‌ای). الف: یک گروه اسمی مطابق با الگوی «اسم + صفت + مضاف‌الیه» بیابید. گوشه‌ی روشن وجدان ب: فعل امر و مضارع اخباری «ایستاده‌ای» را با حفظ شخص بنویسید. بایست / می‌ایستی
0/75	10	با توجه به بیت به سوالات پاسخ دهید. «ای صبحدم، ببین که کجا می‌فرستم الف: نوع ضمیر متصل را در مصراع دوم بنویسید. تو را / مفعولی ب: منادا را در این بیت مشخص کنید. صبحدم ج: نهاد را در مصراع دوم مشخص کنید. من
0/5	11	تفاوت فعل معنایی «شد» را در گزینه‌های زیر بنویسید. الف: روز سوم به مجلس وزیر شدیم. رفتیم یا رفت / فعل غیراسنادی ب: آن مرد خجل شد و عذرخواست. شد فعل اسنادی / گشت
0/25	12	پادشاه عالم خبر که داد در این قصه، از حُسن سیرت او داد. الف: یک واژه‌ی دو تلفظی در عبارت بالا بیابید. پادشاه
0/5	13	قلمرو ادبی (5) الف: ابیات زیر را کامل کنید. ..گویند مگو سعدی چندین سخن از عشقش... می‌گویم و بعد از من گویند به دوران‌ها ب: کلمات به هم ریخته را مرتب کنید. غم دل به دوست گفتن چه خوش است شهریارا شهریارا / دوست / چه خوش / غم دل / به / است / گفتن
0/75	14	ارکان تشبیه را در عبارت زیر مشخص کنید. «گاه چو تیری که رود بر هدف» چو: ادات تشبیه / چشمه: مشبه / تیر: مشبه به / وجه شبه: حرکت سریع تیر و چشمه
0/75	15	آرایه‌ی مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف: آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام (مجاز / شبکه معنایی) ب: نعره برآورده فلک کرده کر (استعاره / کنایه) ج: بی‌مهر رُخت روز مرا نور نمانده‌ست. (تشخیص / ایهام)
0/5	16	مفهوم کنائی عبارت‌های زیر را بنویسید. الف: معلم حرفی به کارش بود: مهارت نداشت ب: بزرگان به هر حق و باطلی از جای نشوند: تغییر حالت نمی‌دهند / عصبانی نمی‌شوند

0/25	17	در کدام گزینه آرایه‌ی <u>حُسن تعلیل</u> وجود دارد؟ الف: زو بدمد بس گوهر تابناک ب: یقین دانم که بی‌شک جانِ جانی ج: گل از شوق تو خندان در بهار است د: تا گندم‌نمای جو‌فروش نباشی						
0/5	18	الف: در تعریف ادبیات..... <u>غنائی</u>آمده؛ بیان احساسات، امید و آرزوها با زبانی نرم و لطیف. ب: به آثاری که اشخاص با ثبت خاطرات و گزارش احوال خود نوشته‌ای برجای می‌گذارند <u>زندگی‌نامه</u> یا <u>حسب حال</u> می‌گویند.						
0/5	19	<u>جناس و سجع</u> را در این عبارت مشخص کنید. <u>جفا و وفا: جناس</u> <u>زشتی / آشتی: سجع</u> «از بهر آن‌که در مقابله‌ی جفا، وفا کرد و در مقابله‌ی زشتی، آشتی کرد.»						
0/5	20	گزینه‌های مربوط به هم را در این سطرها بنویسید. (یک مورد اضافی است). <table><tr><td>زید طوسی</td><td>اتاق آبی</td></tr><tr><td>جلال آل احمد</td><td>تفسیر سوره یوسف</td></tr><tr><td>سهراب سپهری</td><td></td></tr></table> <u>زید طوسی: تفسیر سوره یوسف</u> <u>سهراب سپهری: اتاق آبی</u>	زید طوسی	اتاق آبی	جلال آل احمد	تفسیر سوره یوسف	سهراب سپهری	
زید طوسی	اتاق آبی							
جلال آل احمد	تفسیر سوره یوسف							
سهراب سپهری								
0/25	21	در این قالب شعری مصراع اول با مصراع‌های زوج هم‌قافیه است، تعداد ابیات آن کم‌تر از قصیده است..... <u>غزل</u>						
0/5	22	عبارت «شاد و بی‌غم بزی که شادی و غم / زود آیند و زود می‌گذرند» با کدام گزینه ارتباط معنایی دارد؟ الف: زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت. ب: که آشنا سخن آشنا نگه دارد. ج: به هر نیک و بد زود شادان و زود اندوهگین مشو! د: صداقت شیرین‌ترین لبخند بر لبان اراده‌ی توست.						
0/25	23	در درس روان‌خوانی «دیوار» <u>دیوار</u> نماد چه چیزی است؟ <u>نماد فاصله و مرزها که باعث جدایی می‌شود.</u>						
0/5	24	گزینه‌های مربوط به یکدیگر کدامند؟ الف: کلاه از سر کودک عقل می‌افتد. <u>د</u> ب: روزگار دو روز است. روزی با تو، روزی بر تو. ج: دائما یکسان نباشد حال دوران غم مخور! <u>ب</u> د: عقل توان درک عظمت تو را ندارد.						
1	25	مفهوم این عبارات را بنویسید. «اسب از پهلوی، اسبی خود را به کمال نشان می‌داد.» <u>نقاشی نیم‌رخ اسب تصویر کامل</u> <u>اسب را نشان می‌داد.</u> «شهر را از عدل دیوار کن و راه‌ها از ظلم و خوف پاک کن!» <u>عدالت را برقرار کن و جاده‌ها را</u>						

	از ستم و ترس پاک کن!	
0/25	این عبارات به کدام مفهوم مشترک اشاره می کنند؟ توکل و اعتماد به خدا الف: ز دست بنده چه خیزد، خدا نگه دارد ب: هر آن که جانب اهل وفا نگه دارد/ خدایش در همه حال از بلا نگه دارد.	26
0/5	با توجه به شعر پاسداری از حقیقت مفهوم «خونت با خون بهایت حقیقت در یک تراز ایستاد» چیست؟ شهادت تو عین حقیقت است. / با حقیقت برابر است.	27
4	ابیات و عبارات زیر را به نثر روان برگردانید. (هر مورد 0/5 نمره دارد). راز معشوق را تنها به خودش می گویم، زیرا تنها آشنا راز آشنا را نگه می دارد. الف: حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست که آشنا سخن آشنا نگه دارد جانشین شایسته ی اجداد هنرمندش بود. ب: خَلَفِ صِدْقِ نِیاکانِ هنرورِ خود بود. فهمیدیم خودش هم نمی تواند. پ: فهمیدیم راه دست خودش هم نیست. داستان شبی به یادم هست که با کاروانی تمام شب در حرکت بودیم و صبحدم در منطقه ای سرسبز خوابیده بودیم. ج: یاد دارم که شبی در کاروانی همه شب رفته بودم و سحر در کنار بیشه ای خفته. قطره ی کوچک وقتی به آنجا رسید و هیاهوی دریا را که دید... د: قطره ی کوچک چو بدانجا رسید و آن همه هنگامه ی دریا بدید... فورا سی دینار فرستاد که با این پول برای خودتان لباس تهیه کنید. ذ: در حال سی دینار فرستاد که این را به بهای تن جامه بدهید. حق شناس همه باش، آن طور که شایسته ی آن است؛ به خصوص در حق خویشاوندانت. ر: همه کس را به سزا حق شناس باش؛ خاصه قرابت خویش را. هرچه به او سخت گرفتند، تحملش بیشتر شد. ز: هرچه بر او تنگ گرفتند، کمربند خود را تنگ تر بست.	28
0/5	این عبارت به چه مفهومی اشاره می کند؟ «نمی دانم خودش می دانست یا نه که اگر به شهر نیامده بود، نیما نشده بود.» آمدن نیما از روستا به شهر و به شهرت رسیدن او.	29
0/5	در ماجرای «سفر به بصره» چرا ناصر خسرو دعوت وزیر را نپذیرفت؟ چون به خاطر ظاهر آشفته اش نگران قضاوت وزیر بود.	30
20	 با آرزوی سلامتی و شادکامی	